

**ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΛΛΟ - ΠΑΣΟΚ - 4**

**ΜΕ ΠΟΙΟ ΠΑΣΟΚ  
ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ**

**δέκα θέσεις για το κόμμα,  
την κοινωνία και τους πολίτες**

---

- 1** - Η κρίση που περνά το ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν είναι οργανωτική ή λειτουργική ή καταστατικών διατάξεων. Είναι κρίση φυσιογνωμίας του Κόμματος.  
Το δίλημμα δεν είναι "πως θα πεισθεί η οργάνωση να βγει στην κοινωνία" να αποκαταστήσει νέα σχέση αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης με τους πολίτες.  
Αλλά ποιά οργάνωση και αν μπορεί η υπάρχουσα.  
Πρέπει να αλλάξει ριζικά το ΠΑΣΟΚ σαν πολιτικός σχηματισμός.  
Υπάρχουν τρεις προϋποθέσεις:
- Να ξεκαθαρίσουμε οριστικά τους λογαριασμούς με το παρελθόν.
  - Να είμαστε ειλικρινείς με το παρόν.
  - Να μιλήσουμε με τόλμη για το μέλλον.

\*

- 2.** Η θεωρία του ΠΑΣΟΚ για την οργάνωση ουσιαστικά δεν εφαρμόστηκε στην πράξη.  
Ο οργανωτισμός κυριάρχησε πάνω στις ιδέες, τη φυσιογνωμία, τη στρατηγική. Η ανοιχτή δημοκρατική πολιτική δράση υποτάχτηκε στον κρατισμό, στο κόμμα-διαμεσολαβητή πελατειακών σχέσεων.  
Το ΠΑΣΟΚ δεν υπήρξε ποτέ "οργάνωση εξουσίας" με την έννοια του συνολικού διαχειριστή. Αντίθετα παρέμεινε κόμμα αντιπολιτευτικού τύπου με κυρίαρχα αντι-δεξιά ανακλαστικά.  
Η παραδοσιακή πολιτική επιβλήθηκε στο κόμμα-συλλογικό εκφραστή κοινωνικών αναγκών.  
Η δημοκρατική διαδικασία έδωσε τη θέση της σ' ένα κακέκτυπο δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.  
Το ΠΑΣΟΚ γεννήθηκε σαν ριζοσπαστικό ανανεωτικό κίνημα και εξελίχθηκε σε παραδοσιακό ελληνικό κόμμα.

\*

- 3.** Οι πολιτικές αντιθέσεις, "κεντρώοι" - "αριστεροί", "δημοκράτες-σοσιαλιστές", "κοινοβουλευτικοί" - "έξω-κοινοβουλευτικοί", "λαϊκιστές" - "εκσυγχρονιστές",

"τριτοκοσμικοί" - "ευρωπαϊστές", ή οι κοινωνικές αντιπαράθεσεις (ηλικιών, φύλων, τάξεων), αναπαράγονται και μετασχηματίζονται συνεχώς.

Όχι υπο την ηγεμονία των ιδεών, της στρατηγικής και του προγράμματος του Κινήματος. Αλλά υπό το κράτος των παραδοσιακών πρακτικών και του τακτικισμού που χαρακτηρίζει την προσωπική στρατηγική των στελεχών του ηγετικού πυρήνα.

Έτσι αναιρέθηκε η πολιτική αυτονομία που χαρακτηρίζει ένα κόμμα πολιτικών πρωτοβουλιών, προγραμματικών θέσεων, συλλογικής έκφρασης και κοινωνικής δράσης.

Το ΠΑΣΟΚ έχει εδώ και πολύ καιρό την εικόνα ενός εγκλωβισμένου στους εσωκομματικούς του όρους σχηματισμού.

\*

4. Αρκεί σήμερα, να εφαρμόσουμε τις προηγούμενες αποφάσεις μας που συγκροτούν την αρχική θεωρία (5η Σύνοδος, 9η Σύνοδος, Χαλκίδα) για να βγεί το ΠΑΣΟΚ από την κρίση; Η απάντηση είναι όχι.

Ένα Κίνημα που επαγγέλλεται μια ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική δεν διαχωρίζει τους πολίτες, αλλά τους ενώνει με την ελκιστική δύναμη των ιδεών, της πολιτικής και της δράσης του.

Ένα Κόμμα που επαγγέλλεται το σύγχρονο σοσιαλιστικό αίτημα "με τον άνθρωπο για την κοινωνία" δεν είναι κόμμα πρωτοπορίας ή αντιπροσώπων, αλλά σχηματισμός αυτόνομων πολιτών που απευθύνονται σε ίσους πολίτες.

Ένα Κόμμα που επαγγέλλεται την κοινωνικοποίηση της εξουσίας δεν είναι "οργάνωση εξουσίας" αλλά σχηματισμός συλλογικής και δημοκρατικής διακυβέρνησης της χώρας.

Ένα Κόμμα που επαγγέλλεται την κοινωνική συμφωνία σε ένα νέο παραγωγικό σχέδιο δεν αρνείται την ισοτιμία των κοινωνικών εταίρων, ούτε συσκοτίζει τις αντιθέσεις τους, αλλά εξαντλεί τον ενοποιητικό του ρόλο.

Ένα Κόμμα που επαγγέλλεται την αυθεντική έκφραση κοινωνικών αναγκών δεν αθροίζει επιθυμίες και στόχους, ούτε αναπαράγει τα στοιχεία της κοινωνικής καθυστέρησης, αλλά αντιστέκεται στην "παραοικονομία", τον "συντεχνειασμό", το "λαϊκισμό".

\*

5. Πρέπει να ξεμπερδέουμε οριστικά με τις παραδοσιακές χειραγωγήσεις "πρωτοπορίας", "καθοδήγησης λαϊκών μαζών", "παραταξιοποίησης των αντιπροσωπευτικών θεσμών".

Το Κόμμα δεν είναι το "φώς στο σκοτάδι". Δεν υποκαθιστά την κοινωνία, τις τάξεις, τα κινήματα. Είναι μέρος τους. Δεν κατασκευάζει "αυτόνομες παρατάξεις", που υποκαθιστούν θεσμούς και συνδικάτα. Τις καταργεί. Ενθαρρύνει και σέβεται κάθε αυτόνομη κίνηση πολιτών, δεν ταξικοποιεί διαταξικές ανάγκες, ούτε καταργεί τις κοινωνικές αντιθέσεις. Τις συνθέτει. Υποστηρίζει συγκεκριμένα κοινωνικά συμφέροντα που σχετίζονται με την κοινωνία που οραματίζεται και τον τύπο κοινωνικής οργάνωσης που προωθεί. Η Ελευθερία, η Δημοκρατία, η Λαϊκή Συμμετοχή, η Αυτονομία του Πολίτη, είναι αρχές και αξίες και όχι πολιτικές επιλογές που χρησιμοποιούνται κατά το δοκούν.

\*

- 6 - Να συνειδητοποιήσουμε τη νέα σχέση ανάμεσα στην πολιτική και τους πολίτες που διαμορφώνουν τα παντοδύναμα ΜΜΕ στον αιώνα της επικοινωνίας.  
Να διεκδικήσουμε την αυτονομία της πολιτικής από τις επιμέρους επιδιώξεις, καταβολές και πρακτικές των στελεχών .  
Να αντισταθούμε στο κόμμα-δημοσίων σχέσεων, στο κόμμα-εκλογικό μηχανισμό, στο κόμμα "ηγετών", που αναδεικνύονται από υπουργικούς ή κρατικούς θώκους και τηλεοπτικές κατασκευές και "οπαδών" του "πίστευε και μη ερεύνα."  
Να πάψουμε να είμαστε πια το ΠΑΣΟΚ του "οργανωτικού" ή του "ΚΕΜΕΔΙΑ" γιατί αυτό το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να αποκαταστήσει διάυλους επικοινωνίας με το λαό.

\*

7. Ένα τέτοιο κόμμα απαιτεί μια πραγματική πολιτιστική και μορφωτική επανάσταση στο εσωτερικό του που θα αντικαθιστά τις τεχνικές ομοφωνίες με πλειοψηφίες και μειοψηφίες, το άθροισμα τιμαρειών με συνειδητή πολιτική ενότητα, το συγκεντρωτισμό με δημοκρατία, την αφηρημένη επίκληση ευθυνών με εξατομικευμένη ευθύνη, την ατομική επιθυμία με συλλογική απόφαση.  
Που θα μετατρέπει τελικά την αντιπολίτευση κόμματος του κράτους και οπαδών που οραματίζονται τη μετάβασή τους σ' αυτό, σε πολιτική κόμματος που εκφράζει τη νέα κοινωνική και πολιτική πλειοψηφία και την κυβερνητική της πρόταση.

\*

- 8 - Μια σύγχρονη δομή απαιτεί κόμμα ανοιχτό στην κοινωνία, δημοκρατικό στη λειτουργία, συλλογικό στη δράση.

Κι' αυτό προϋποθέτει σαφείς και οριοθετημένες μεταξύ τους λειτουργίες που αφορούν τα κέντρα λήψης αποφάσεων, την εκπόνηση θέσεων, πολιτικής και προγραμμάτων και την οργάνωση πρωτοβουλιών.

Η δημοκρατία στο κόμμα, η αποκέντρωση της πολιτικής και κομματικής διεύθυνσης, η ενότητα των διαφορετικών μορφών έκφρασης σε κάθε επίπεδο, συμβαδίζει με τις νέες ανάγκες.

Το επιτελικό κέντρο, η αυτόνομη περιφέρεια σαν προγραμματική βαθμίδα, η απόδοση όλων των δυνατών εξουσιών στην νομαρχιακή και τοπική οργάνωση είναι προϋποθέσεις για το πρώτο μόλις βήμα ανασυγκρότησης.

\*

- 9 - Το νέο Καταστατικό είναι σαν τον συνταγματικό χάρτη. Δεν τα επιβάλλει, ούτε τα κατοχυρώνει όλα αυτά. Απλώς τα επιτρέπει. Όλοι βλέπουν προς την "ηγετική ομάδα", τις σχέσεις της, τις διαφορές της, τις επιδιώξεις της.

Να ξεκαθαρίσουμε οριστικά τους "κανόνες του παιχνιδιού".

Ο Ανδρέας Παπανδρέου ενέπνευσε και καθοδήγησε αυτό το Κίνημα, που πρέπει να παραμείνει Κίνημα και να γίνει όμως, ταυτόχρονα Κόμμα-θεσμός.

Δεν μπορεί να αντικατασταθεί, να αναπληρωθεί ή να αντιμετωπιστεί, με "κλεφτόπολεμο" διαδόχων και επιδόξων αρχηγών.

Το ΠΑΣΟΚ μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου δεν θα είναι προεδρο-κεντρικό.

Είναι ιστορική η ευθύνη του Προέδρου και ύφιστο χρέος γι' αυτόν απέναντι στο Κίνημα να εγγυηθεί αυτή την πορεία από τώρα για το άλλο-ΠΑΣΟΚ για να πιστέψουν ξανά οι πολίτες στο όραμα και την ιστορική προοπτική.

\*

- 10 Η σύγχρονη ιστορική μας ευθύνη είναι μαζί με τον μεταπολιτευτικό κύκλο να μη παρακμάσει οριστικά και το ΠΑΣΟΚ.

Ο κίνδυνος δεν παραμενεύει στην ενότητα του Κινήματος.

Αν υπάρχει είναι σε δεύτερη μοίρα.

Γιατί ένα παρακμασμένο και παραδοσιακό ΠΑΣΟΚ λίγη σημασία έχει αν είναι ενωμένο ή όχι.

Ο πραγματικός κίνδυνος είναι, να μας ξεπεράσει η νέα εποχή.

Τότε όλοι μας, τα παιδιά και τα υποκείμενα της κρίσης, στρατηγοί, λοχαγοί και απλοί στρατιώτες θα μείνουμε στο περιθώριο της Ιστορίας.

θα ήταν πράγματι άδοξο ένα τέτοιο τέλος.